

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a dr. Zatik Zsuzsanna ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Gárdos István ügyvéd által képviselt alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt a Fővárosi Bíróságon 63.P.26.816/2008. számon indult és a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.21.257/2010/8. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes által 55. sorszámon előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.21.257/2010/8. számú ítéletének felülvizsgálati kérelemmel nem támadott rendelkezését nem érinti, felülvizsgálni kért rendelkezéseit hatályában fenntartja azzal a pontosítással, hogy a megtámadási kereset nem késett el a kibocsátó és a garantőr gazdasági helyzetével kapcsolatos megtévesztésre hivatkozás tekintetében.

A felperes előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt az alperesnek 600.000 (Hatszázezer)) forint felülvizsgálati perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A jogerős ítéletben megállapított és a Legfelsőbb Bíróság által kiegészített, a felülvizsgálati kérelem elbírálása szempontjából irányadó tényállás a következő:

Az alperes jogelődje és a felperes 2003. február 12-én Befektetési Szolgáltatási Keretszerződést kötött, mely szerint az alperes jogelődje jogosult volt az ügyféllel (felperessel) szerződéseket kötni mindazon értékpapírokról és más befektetési eszközökről, amelyeket a Magyar Nemzeti Bank engedélye nélkül vásárolhatnak meg

vagy adhatnak el („Értékpapírok”), azonban a szerződés szerint az alperes jogelődje a felperesnek az értékpapírokkal kapcsolatban tanácsadói szolgáltatást nem nyújt.

*

A Hollandiában bejegyzett Lehman Brothers Treasury Co. B.V. mint kibocsátó, a Lehman Brothers cégcsoport által szervezett kötvényprogramokban bocsátott ki kötvényeket, melyek túlnyomórészt immobilizálta, azaz a kötvényeket összevont címletben (Global Note) letétbe helyezte. E fizikailag is létező összevont címletű kötvény a letétkezelőnél maradt, a kötvények papír formában nem kerültek a befektetők birtokába.

*

A felperes 2004. július 20-án „Bizományosi Megbízás Értékpapír Vételére” szóló szerződést kötött az alperes jogelődjével 80 darab 1000 dollár névértékű (összesen 80.000 USD), a Lehman Brothers Treasury Co.B.V. által kibocsátott, „AllWeather” Jövedelem Portfólió 2010, USD alapú, 100 %-ban tőkegarantált kötvény megvásárlására. A felek megállapodtak, hogy a bizományos az ügylet teljesítését követően az értékpapírokat úgy bocsátja a megbízó birtokába, hogy jóváírja a megbízó értékpapír (letéti) számláján (5.pont). A felperes átutalt a forgalmazási számlájára 80.640 USD-t (80.000 USD az értékpapír ellenértéke, 640 USD a jutalék) 2004. július 8-án és ugyanezen a napon a bizományosi OTC vétel teljesítése ellenében ezt az összeget a bank leemelte.

*

2006. augusztus 16-án a felperes és az alperes jogelődje módosították a korábbi keretszerződésüket a „Számavezetési és Befektetési Szolgáltatási Keretszerződés természetes személy lakossági ügyfelek részére” elnevezésű megállapodásukkal. A szerződés 1.1.1. pontja szerint az alperesi jogelőd értékpapír letéti számlát nyit a nyomdai úton előállított értékpapírok nyilvántartására és értékpapírszámlát a dematerializált értékpapírok nyilvántartására (egységesen: Értékpapírszámla). Az 1.2. pont szerint az alperesi jogelőd az ügyfél számára vásárolt értékpapír ellenértékével megterheli az ügyfél bankszámláját és az értékpapírt jóváírja az értékpapírszámlán, elidegenítéskor pedig megterheli az értékpapírszámlát és az ellenértéket jóváírja a bankszámlán.

*

A Lehman Brothers Treasury Co.B.V. mint kibocsátó, a Lehman Brothers cégcsoport által szervezett Európai Közepes Futamidejű

Kötvényprogramban (EMTN Program) is kibocsátott kötvényeket. Az Európai Közepes Futamidejű Kötvényprogram keretein belül - a Programban meghatározott összeg erejéig - a kibocsátó különböző kötvénysorozatokat bocsáthatott ki, különböző feltételekkel. Az így kibocsátott kötvények legnagyobb részét immobilizálta, azaz a kötvényeket összevont címletben (New Global Note) az Euroclear Banking Brussels S.A/N.V. (Euroclear) és a Clearstream Banking S.A. Luxemburgnál (Clearstream) helyezte letétbe. E fizikailag is létező összevont címletű kötvény a letétkezelőnél maradt, a kötvények papír formában nem kerültek a befektetők birtokába.

Az EMTN Program egyik részeként a Lehman Brothers Treasury Co.B.V. Holland Királyságban bejegyzett „korlátozott felelősségű társaság” mint kibocsátó, a Lehman Brothers International (Europe) mint forgalmazó, és a Lehman Brothers Holdings Inc. (USA, Delaware államban bejegyzett) társaság mint garantomor által feltétel nélkül és visszavonhatatlanul garantált, legfeljebb 10 millió amerikai dollár össznévértékű, 2010. augusztusában lejáró, Írországban és Magyarországon forgalmazható Lehman_Infra_USD, az S & P Global Infrastructure Indexhez kötött 3 éves lejáratú, USD denominációjú, lejáratkor 100 %-ban tőkegarantált kötvényeket kívánt kibocsátani 2007. júliusában.

A kibocsátásról 2007. június 28-án kelt Összefoglaló szerint az Összefoglaló a Tájékoztatónak a bevezető része, befektetői döntést csak a Tájékoztató egészének ismeretében lehet meghozni. A Tájékoztató részét képezi ez az Összefoglaló, az Értékpapírjegyzék és a Regisztrációs Okmány. Az Összefoglaló ismertette - egyebek mellett - a kibocsátó és a garanciavállaló társasági adatait (mikor, hol hozták létre, hol forgalmazzák a garanciavállaló részvényeit); a garancia tartalmát; a magyarországi forgalmazót (az alperes jogelődjét); az értékpapírok típusát; fajtáját, előállítási módját (a látra szóló ideiglenes összevont kötvényben (temporary global Note) fennálló jogok látra szóló állandó összevont kötvényben (permanent global Note) fennálló jogokra válthatók át) ; a forgalmazót - Lehman Brothers International (Europe); a nyilvános forgalomba hozatallal kapcsolatos rendelkezéseket - eszerint szabályozott piacra nem vezették be, a Pénzügyi Szolgáltatások Írországi Felügyeletéhez (IFSRA) nyújtották be a Tájékoztató jóváhagyása iránti kérelmet, a kötvényeket Magyarországon és Írországban hozhatják nyilvánosan forgalomba; az adózással kapcsolatos rendelkezéseket továbbá tájékoztatót a kockázati tényezőkről, mely szerint a kötvényekbe történő befektetés magas kockázattal jár. „Az IFSRA jóváhagyásától, valamint a Kötvények magyarországi nyilvános forgalomba hozatala esetén a PSZÁF értesítésének megtörténtétől függően a Kötvények nyilvános forgalomba hozatalára az alkalmazandó magyar értékpapírjogi szabályoknak megfelelően Magyarországon és Írországban kerülhet sor”.

Az alperes jogelődje a kötvényeket Magyarországon úgy hozta

forgalomba, hogy a Magyar Tőkepiac 2007. június 29-i számában Hirdetményt tett közzé a nyilvános forgalomba hozatalról, mely tartalmazta, hogy a kötvények látra szólóak (ISIN kód: XS0306901330 sorozatszám: 7564, részletszáma: 1), a forgalomba hozatal időpontja 2007. július 2. - július 30. közötti időszak. A „Tőkepiaci Tájékoztató Befektetési Eszköz Egyes Adatairól” tartalmazta, hogy a futamidő 3 év; alacsony kockázatú és mérsékelt növekedés a befektetés célja; az elszámolási rendszert - Euroclear, Clearstream - és azt, hogy a kötvényekre vonatkozó jog az angol és a garanciát „a New York-i törvények” szabályozzák. A kockázatok között megemlítette, hogy a kötvényre vonatkozó feltételek módosulhatnak - egyebek mellett - fizetéseképtelenség esetén. Tartalmazta azt is, hogy „az ügyfél elfogadja a következőket a strukturált devizakötvény vételéhez”: az alperes jogelődje forgalmazóként jár el a szóban forgó strukturált kötvény vételével kapcsolatban; kaphat díjat, jutalékot vagy más ellenszolgáltatást azért, hogy azt az ügyfél megvásárolja vagy eladja; az alperes jogelődje kizárta a felelősségét a kötvényekkel kapcsolatban, kijelentette, hogy ezeket nem garantálja; a befektetési döntés meghozatalát megelőzően az ügyfél teljes mértékben megértette a gazdasági kockázatokat és előnyöket, és saját maga jutott arra az elhatározásra, hogy a befektetés megfelel céljainak, és hogy képes felmérni a kockázatot.

*

A felperes és az alperes jogelődje 2007. július 5-én bizományi szerződést kötött - „Bizományosi Megbízás Értékpapír vételére (Strukturált devizakötvény, lakossági ügyfelek)” - , melyben a felperes megbízóként megbízta az alperesi jogelődöt, mint bizományost, hogy a saját nevében, a megbízó javára eljárva - a felek között létrejött Keretszerződés rendelkezéseivel összhangban - vásárolja meg az 50.000 USD össznévértékű Lehman_Infra_USD, az S&P Global Infrastructure Indexhez kötött, 3 éves lejáratú, USD denominációjú, a lejáratkor 100 %-ban tőkegarantált, P2 kockázatú besorolású kötvényeket. A szerződés 5. pontja szerint az ügylet teljesítését követően a bizományos az értékpapírokat a megbízó értékpapír (letéti) számláján való jóváírással bocsátja a megbízó birtokába. A bank 2007. augusztus 13-án megterhelte az ügyfél forgalmazási számláját 50.000 USD értékpapír ellenértékkel és 600 USD jutalékkal.

*

A kibocsátó Lehman Brothers Treasury Co.B.V. 2008. szeptember 19-én átmeneti felmentést kapott a fizetési kötelezettségei teljesítése alól a holland csődtörvény értelmében, 2008. október 8-án az Amszterdami Kerületi Bíróság visszavonta a felfüggesztést és kimondta a társaság fizetéseképtelenségi eljárásának megindítását (in staat van faillissement), és kijelölte a fizetéseképtelenségi

szakértőket.

A Lehman Brothers International (Europe) forgalmazó 2008. szeptember 15-én került az Egyesült Királyságban fizetéseképtelenségi eljárás hatálya alá (administration).

2008. szeptember 15-én a kötvények garanciavállalója, a Lehman Brothers Holdings Inc. az amerikai Bankruptcy Code 11. fejezete (Chapter 11) alapján fizetéseképtelenségi eljárást kezdeményezett maga ellen.

*

Az alperes jogelődje 2008. október 6-án tájékoztatta először a felperest arról, hogy a kibocsátó holland társaság a hitelezők részére történő kifizetések felfüggesztésére a holland bíróságtól engedélyt kapott és a garantőr csődvédelmi eljárást kezdeményezett maga ellen. A tájékoztatás arra is kiterjedt, hogy a felperesnek milyen lehetőségei vannak a követelés érvényesítése érdekében. Ezt követően az alperes jogelődje folyamatos tájékoztatást adott a fizetéseképtelenségi eljárások során történetekről.

A felperes 2008. december 1-én kelt levelével mindkét bizományi szerződést megtámadta, és felszólította az alperes jogelődjét, hogy 8 napon belül írjon jóvá a devizaszámláján 130.000 USD-t. A felszólításnak az alperes jogelődje nem tett eleget, ezért a felperes 2008. december 19-én benyújtotta keresetét.

Az alperesi jogelőd 2009. január 1-jével - beolvadás útján - megszűnt, a cégbíróság törölte a cégjegyzékből, jogutódként az - írországi székhelyű cég - lépett alperesként (továbbiakban: alperes) a perbe.

A felperes végleges keresetében:

elsődlegesen a bizományi szerződések semmissége, **másodlagosan** azok megtámadás folytán bekövetkezett érvénytelensége miatt a Ptk. 237.§ (1) bekezdése alapján eredeti állapot helyreállítása jogcímén 131.280 USD, valamint ebből 80.680 USD után 2004. július 20-tól, 50.600 USD után 2007. augusztus 13-tól a kifizetés napjáig a jegybanki alapkamatnak megfelelő késedelmi kamat megfizetését kérte.

Harmadlagosan az alperest a bizományi szerződések megszűnése miatt a Ptk. 319. § (2) bekezdése alapján arra kérte kötelezni, hogy számoljon el a pénzforgalmi számlájáról levett 80.680 USD-vel, továbbá 50.600 USD-vel és azt fizesse vissza, valamint fizessen meg 80.680 USD után 2004. július 20-tól, 50.600 USD után 2007. augusztus 9-től a kifizetés napjáig a jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű kamatot is.

Negyedleges megállapításra irányuló keresete a felülvizsgálati eljárás tárgyát már nem képezi.

Elsődleges keresetében a bizományi szerződések semmisségét arra alapította, hogy az alperes bemutatóra szóló immobilizált értékpapírt hozott nyilvánosan forgalomba Magyarországon. Olyan értékpapírok megvásárlását és tulajdonjogának megszerzését vállalta, amelyek mint kötvények a magyar jog szerint nem jöttek létre, ugyanis kibocsátásuk a tőkepiacról szóló 2001. évi CXX. törvény (Tpt.) 6. § (3) bekezdésébe, mint kógens szabályba ütközik, ezért a Ptk. 200. § (2) bekezdése alapján semmis.

A kötvények, mint értékpapírok érvénytelensége folytán a bizományi szerződések jogszabályba ütköztek, illetve mint lehetetlen szolgáltatásra irányuló szerződések a Ptk. 227. § (1) és (2) bekezdése alapján semmisek. Álláspontja szerint az alperesnek módja és lehetősége lett volna arra, hogy a kötvényeket dematerializált, névre szóló értékpapírként hozza forgalomba, amely megfelelt volna a magyar jogszabályoknak. A 2007. július 5-én kötött bizományi szerződés még a Tpt. 17. § (3) bekezdésében foglaltak miatt is semmis.

Másodlagos kereseti kérelmében a 2007. július 5-én kötött bizományi szerződést támadta meg a Ptk. 210. § (1) és (4) bekezdésére és a Ptk. 236. § (1) bekezdésére hivatkozva tévedés és megtévesztés jogcímén. Álláspontja szerint a megtámadásra okot adó határidő a megtámadásra okot adó ténynek a felismerésekor kezdődik.

Állította, hogy az alperes elhallgatta a kibocsátó, illetve a garanciavállaló gazdasági helyzetére vonatkozó azokat a lényeges adatokat, amelyek jelentősen befolyásolhatták volna befektetési döntése meghozatalában. Nem tájékoztatta őt az amerikai pénzügyi piacot 2007. tavaszán jellemző helyzetről, arról, hogy a garanciavállalónak már 2007. első negyedévben 459 millió USD nem realizált vesztesége volt a másodlagos hitelágazatában és annak feladására kényszerült, nem beszélt a másodlagos jelzálogpiac összeomlásáról, melyben mind a kibocsátó, mind a garanciavállaló jelentősen érintett volt. Az alperest bizományosként és forgalmazóként is terhelte volna tájékoztatási kötelezettség.

A peres eljárás során előadta, hogy szándékosan megtévesztette őt az alperes, mert

- a kötvényeket jegyzés útján szerezte meg, azonban a bizományi szerződés nem erre, hanem adásvételi szerződés megkötésére irányult;
- az alperes nem hívta fel a figyelmet arra, hogy a kötvény tulajdonjogának megszerzésére nem a magyar jog, hanem a kibocsátás helye szerinti jog az irányadó;
- a bírósági eljárás során döbönt rá, hogy nem dematerializált, hanem immobilizált értékpapírt vásárolt és tulajdonjogának igazolására nincs alkalmas dokumentuma, csak 2009-ben keletkezett rendelkezési joga felettük a referencia nyilvántartási szám átvételével, az értékpapírával a futamidő

alatt nem tudott rendelkezni, az alperes a forgalmazási számla jogi státuszát nem tudta jogszabályi rendelkezésekkel kellően igazolni;

- az értékpapír tulajdonjogának megszerzésében való tévedésre is hivatkozott.

Miután az alperes nem teljesítette a bizományi szerződést, nemcsak az értékpapírok ellenértékét, de a jutalékot is jogellenesen tartja magánál. Az eredeti állapot a felperes által kifizetett összegek visszaadásával áll helyre és ebben az esetben nincs olyan szolgáltatás, amely ellenszolgáltatás nélkül maradna. A díj a Ptk. 511. § (1) bekezdésében foglaltak alapján csak akkor járna a bizományosnak, ha az adásvételi szerződést teljesítette volna.

A megtámadási keresetet a 2004-ben kötött szerződés tekintetében is előterjesztette, azonban fellebbezésében azt már nem tartotta fenn.

Harmadlagos keresetét arra alapította, hogy mivel a kötvények nem kerültek a tulajdonába - miután a Keretszerződésben és az Üzletszabályzatban a forgalmazási számláról nincs rendelkezés és így az ott nyilvántartott értékpapírokkal az alperes nem teljesítette a szerződést - , ebből következően a bizományi szerződések az Üzletszabályzat 14.1. (i) pont alapján megszűntek.

Álláspontja szerint a rendelkezési jogot csak akkor kapta meg az értékpapírok felett, amikor a referencia nyilvántartási számot létrehozták a számára (2009).

A marasztalásra irányuló kereseti kérelmek tekintetében a felperes jegybanki alapkamatként az adott idegen pénznemet kibocsátó ország központi bankja által meghatározott irányadó kamatlábat (referencia kamatlábat) kérte figyelembe venni, a késedelmi kamatfizetést a Ptk.301.§ (1) bekezdésére alapította.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Előadta, hogy az alperes a kötvények magyarországi forgalmazója volt, amely gyakorlatilag azt jelentette, hogy a fiókjai szolgáltak értékesítési helyként. Állította, hogy a 2004-es szerződésben szereplő kötvények tulajdonságai a 2007-es szerződésben foglaltakkal megegyeznek azzal, hogy utóbbiak New Global Note-ként kerültek kibocsátásra.

Az **elsődleges kereset** tekintetében kifejtette, hogy a bizományi szerződések érvényesek, a magyarországi forgalomba hozatala megfelelt az akkor hatályos rendelkezéseknek. A 2007-es szerződés esetén a kötvények Írországbán, az ottani felügyelet jóváhagyásával, immobilizált formában kerültek kibocsátásra, az ír felügyelet erről megfelelően tájékoztatta a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletét (PSZÁF). A kötvények forgalomba hozatala jogszerűen történt, ezért a bizományi szerződés érvényes.

A **másodlagos kereset**et elsődlegesen elkéseltség miatt kérte elutasítani. Állította, hogy a megtámadási határidőket lekészte a felperes. Érdemben is kérte a kereset elutasítását. A kereset alapjául szolgáló jogviszonyban a felperes megbízóként, az alperes pedig bizományosként járt el a kötvények megvásárlása tekintetében, melynek kapcsán arra volt köteles, hogy gondosan eljárjon a

kötvények megvásárlása érdekében, továbbá köteles volt a Tpt. 115.§-ában meghatározott tartalommal tájékoztatást adni a kötvények alapvető jellemzőiről.

Az elsődleges és másodlagos keresetet - a felperes által állított semmisség, illetve érvénytelenség elbírálásának eredményétől függetlenül - az eredeti állapot helyreállításának lehetetlensége, illetve ellenszolgáltatás nélkül maradó szolgáltatás hiánya miatt kérte elutasítani. A kereset szerinti marasztalás - mivel a bizományi szerződéseket támadta a felperes - nem eredményezné az eredeti állapot helyreállítását, hiszen a szerződéskötés előtt az alperes nem volt a kötvények tulajdonosa.

A **harmadlagos** - nemteljesítésre alapított - kereseti kérelmet arra tekintettel kérte elutasítani, hogy a bizományi szerződésből fakadó kötelezettségeit teljesítette. Állította, hogy az alperes a keretszerződés rendelkezéseivel összhangban értékpapír letéti számlát nyitott a felperes számára, melyen a megszerzett és már letétben levő kötvényeket jóváírta. Ez az eljárás összhangban állt a megvásárolt kötvények természetével, az üzletszabályzattal és a keretszerződéssel is. A kötvények birtokának átruházása e jóváírással megvalósult.

Előadta, hogy az értékpapírok - megjelenési formájuktól függően - háromféle számlán tarthatók nyilván: a nyomdai úton előállított értékpapírok letéti számlán, a dematerializáltak értékpapírszámlán, míg az immobilizáltak forgalmazási számlán. Hangsúlyozta, hogy az immobilizált értékpapírok a dematerializált papíroktól csak a mögöttes jogi koncepcióban térnek el, a forgalmazási számla értékpapír letéti számla jellegű. A fizikai átadás nélküli birtokátruházás módja az értékpapír letéti számlán történő jóváírása, ami meg is történt. Erről tájékoztatta a felperest, a PSZÁF részére a felperes tulajdonában levő értékpapírként jelentette le, a felperes a kötvényeket a saját tulajdonában álló értékpapírként jelenthette be a csődeljárásban.

A **negyedleges** - megállapítási - keresettel szemben előadta, hogy nem állnak fenn a Pp. 123.§-ában foglalt feltételek.

*

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította és kötelezte a felperest a perköltség viselésére. Az ítélet indokolásában megállapította: a felek egyezően állították azt, hogy a bizományi szerződésekre a magyar jog az irányadó, és hogy bizományi szerződés jött létre közöttük 2004. július 20-án és 2007. július 5-én.

Az **elsődleges** kereset körében vizsgálta, hogy a Global Note, illetve a New Global Note értékpapírok magyarországi nyilvános forgalomba hozatala sérti-e a Tpt. 6. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezéseket, és ez a jogügyletek semmisségét idézi-e elő. Az Európai Unió által kibocsátott jogszabályokat is figyelembe véve arra a jogi álláspontra helyezkedett, hogy mivel a perbeli esetben az értékpapírok belföldi nyilvános értékesítésre történő

felajánlására került sor, a 2007. évi szerződéssel megszerzett értékpapírok esetén a Tpt. 20. § (5) bekezdésében foglalt rendelkezések az irányadók, valamint a Tpt. 36. § (2) bekezdése, melyeknek az értékpapírok forgalomba hozatala megfelelt.

A 2004-ben hatályos rendelkezések nem fűztek semmisségi jogkövetkezményt a Tpt. 6. § (3) bekezdésében írt meg nem felelésnek, ezért erre hivatkozással ez a szerződés nem semmis. A Tpt. szabályai szerint a 6.§ (3) bekezdése az értékpapírok előállítására és nem a nyilvános forgalomba hozatalra vonatkozik.

Kifejtette, hogy a Tpt. rendelkezései önmagukban értelmezve sem vezetnek a kötvények jegyzésének - és így a bizományi szerződéseknek a - semmisségére, azonban a Tpt-t ezen túlmenően szükséges az európai uniós normák fényében értelmezni. A felperes által állítottak - túl azon, hogy a Tpt.-vel sem állnak összhangban - ellentétesek lennének az Európai Unió elsődleges (EK Szerződés) és másodlagos (irányelvek) joganyagával, amely az Alkotmány 2/A.§ (1) bekezdéséből következően a magyar jogrendszer része (483/B/2006. AB határozat).

A **másodlagos** - megtámadási - keresettel kapcsolatban a kibocsátó/garanciavállaló gazdasági helyzetére vonatkozó tájékoztatás hiányára alapított megtámadást illetően az volt az álláspontja, hogy az határidőben történt, azonban azt nem találta alaposnak, mert a felperes a szükséges tájékoztatásokat megkapta. A Szerződésben, a Keretszerződésben és az Üzletszabályzatban nyújtott tájékoztatás alapján a felperesnek tudnia kellett a Hirdetmény, a Kibocsátási Tájékoztató és az Összefoglaló fontosságáról, megismerhetőségéről és azok a számára hozzáférhetőek voltak.

A kötvények megszerzésének módjával kapcsolatos megtámadás kapcsán az volt az álláspontja, hogy a határidőt a felperes lekéste, mert a Tőkepiac 2007. június 29-i számában közzétett Hirdetményből tudomással bírhatott arról, hogy milyen értékpapírokról van szó és milyen módon kerülnek forgalomba. A szerződés tartalma - vétel helyett jegyzéssel való tulajdonszerzés - tekintetében tévedését már a szerződéskötéskor felismerhette.

A tulajdonszerzésre irányadó joggal kapcsolatos megtámadási határidőt is lekéste, mert az Összefoglalót a szerződéskötéskor megismerhette, ez pedig tartalmazza az alkalmazandó jogot.

Az értékpapír előállítási módjában való tévedés körében kifejtette, hogy a felperes nem tekinthette lényeges körülménynek az értékpapír előállítási formáját, mert nem volt arra peradat, hogy kifejezetten dematerializált értékpapírt kívánt venni, és más kibocsátó által kibocsátott, a perbelivel azonos előállítási módú értékpapír tekintetében is szerződött.

Az értékpapír tulajdonjogának megszerzésében való tévedés kapcsán rámutatott, hogy a felperes a rendelkezési jogát nem az általa hivatkozott referencia nyilvántartási szám, hanem megszerzett tulajdonjoga alapján gyakorolhatta. Az alperes által biztosított Euroclear/Clearstream nyilvántartási szám a fizetéseképtelenségi eljáráshoz szükséges követelésigazolás benyújtásához volt feltétel,

nem önmagában keletkeztetett rendelkezési jogosultságot a felperesnek a kötvényei felett.

A **harmadlagos** kereset tekintetében megállapította, hogy az alperes - a perbeli értékpapírok természetéhez igazodóan - a felperes ügyfélszámla számmal azonosított forgalmazási számláján az értékpapírokat jóváírta. A forgalmazási számla értékpapír letéti számla jellegű. A jóváírással az alperes az értékpapírból folyó valamennyi jogosultságot biztosította, a felperes az értékpapír tulajdonosa lett.

A **negyedleges** kereseti kérelmet a jogmegóvási szükséglet hiánya miatt utasította el.

*

A felperes fellebbezése és az alperes csatlakozó fellebbezése (mely a megtámadási kereset elkésett előterjesztésének megállapítására irányult) alapján eljáró másodfokú bíróság ítéletének rendelkező részét az alábbiak szerint fogalmazta meg: „az elsőfokú bíróság ítéletének rendelkező részét helybenhagyja, indokolását pedig részben és akként változtatja meg, hogy a felperes megtámadási keresete elkésett.” Kötelezte a felperest a másodfokú perköltség viselésére.

A másodfokú bíróság elsőként kifejtette, hogy az érvénytelenségi keresetek alapján (elsődleges és másodlagos kereseti kérelmek) - függetlenül attól, hogy a bizományi szerződések érvénytelenek-e vagy sem - az eredeti állapot nem állítható helyre, mert a kötvényeket a felperes megszerezte, ettől kezdve pedig a szolgáltatás irreverzibilis.

Az **elsődleges** kereset kapcsán - egyetértve az elsőfokú bírósággal - kifejtette, hogy a bizományi szerződések nem semmisek. Álláspontja szerint elsősorban azt kellett vizsgálni, hogy a Tpt. hatálya kiterjed-e a 2007-es perbeli kötvények forgalomba hozatalára, kibocsátására. A Tpt. 1. §-ának, 5. § (1) bekezdés 43-44. pontjának értelmezésével megállapította, hogy nem vitásan az alperesi jogelőd a perbeli kötvényeket Magyarországon forgalmazta, de nem ő hozta forgalomba, a kötvények kibocsátására és forgalomba hozatalára külföldön került sor. A szerzés (jegyzés vagy adásvétel) nem Magyarországon volt.

A 2004-es kibocsátású kötvények kapcsán - utalva a Tpt. 5. § (1) bekezdés 34. alpontjára - megállapította, hogy a külföldi kibocsátónak a per tárgyát képező kötvényei forgalmazása a Tpt. 2004-ben hatályban volt 62. §-ában foglaltaknak megfelelt, ezért a felperes által a semmisség körében hivatkozott jogszabályi rendelkezések irrelevánsak.

A **másodlagos** kereseti kérelem tekintetében mind a megtévesztés, mind a tévedés címén történt megtámadást illetően úgy találta, hogy a felperes elkésett a jogérvényesítéssel. Kifejtette, hogy a megtámadási határidő akkor kezdődik, amikor a megtámadásra jogosult megismerheti azokat a lényeges körülményeket, amelyek eltérnek

attól, mint ami a szerződéskötéskor általa tudott volt. A szerződéskötéskor megismerhető nyilvános információkat, adatokat akkor is rendelkezésre állónak kell tekinteni, ha a felperes azokat később ismerte csak meg.

A **harmadlagos** kereseti kérelem körében - egyetértve az elsőfokú bíróság által kifejtettekkel - megállapította, hogy a külföldön forgalomba hozott immobilizált értékpapírok vételére adott megbízás teljesítésére csak számlán történő forgalmazás útján értékpapír letéti számán való jóváírással kerülhetett sor. A rendelkezésre bocsátást az alperesi jogelőd más módon nem teljesíthette. Utalva a Ptk. 513. § (2) bekezdése alapján irányadó 479. § (2) bekezdésére rámutatott, hogy a bizományi szerződés teljesítésén az elszámolási kötelezettség teljesítését kell érteni. A teljesítés a számlák közötti forgalomban megtörtént és a számlakivonat igazolja, hogy az alperes milyen értékpapírt tart nyilván a felperes részére.

A **negyedleges** - megállapítási kereset - elutasítását illetően egyetértett az elsőfokú bíróság jogi álláspontjával.

*

A jogerős ítélettel szemben a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és új határozat hozatalát, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára való utasítását. Állította, hogy a jogerős ítélet sérti a Pp.221.§-át, a Ptk. 4.§-át, 210.§-át.

Az **elsődleges** kereseti kérelemmel összefüggésben hivatkozott a Tpt. 6.§ (3) bekezdésének, 20.§ (5) bekezdésének és 17.§ (3) bekezdésének megsértésére.

Álláspontja szerint a másodfokú bíróság azzal, hogy megállapította, a kötvények kibocsátására és forgalomba hozatalára külföldön került sor, új tényállást „kreált”, s nem hivatkozott azokra a bizonyítékokra, amelyekre megállapítását alapozza. Tévesnek állította, hogy a szerzés (jegyzés vagy adásvétel) nem Magyarországon volt, ebben a körben hivatkozott a Hirdetményben foglaltakra. Álláspontja szerint a kötvény kibocsátási programok esetében az ajánlati időszak alatt tett megvásárlásra irányuló nyilatkozatok elfogadásával az adás-vétel létrejön a felek között. Mivel itt programról van szó, aki a szerződést aláírta és a vételárat megfizette, az kapott kötvényt. Az ajánlati időszak alatt összegyűjtött elfogadó nyilatkozatok összesítése után derült ki, hogy mennyi értékpapír került be a magyar piacra nyilvános ajánlattétel útján. Álláspontja szerint az alperesnek a PSZÁF-nek adott jelentéséből egyértelmű, hogy az alperes Magyarországon történt adásvétellel teljesítette a bizományi szerződést.

Úgy vélte, hogy a Prospektus irányelvben (2003/71/EK irányelv) rögzített rendszer szerint nyilvános ajánlattételre egy vagy több tagállamban is sor kerülhet egyszerre, s ez adott lehetőséget az alperesnek arra, hogy „a kötvényeket akár Magyarországon, akár

Írországban lejegyezze és a magyar nyilvános ajánlattétel szerint ügyfeleinek eladja." Ebből következően pedig a magyar nyilvános forgalomba hozatalra a magyar jogot kellett volna alkalmazni. Ebben a körben a jogerős ítélet nem állapította meg helyesen a tényállást, nem alkalmazta megfelelően a jogszabályt.

A jegyzés-adásvétel kérdése azért lényeges, mert a facere jelleg miatt állítja az alperes az eredeti állapot helyreállíthatóságának hiányát. Az alperes saját nevében saját javára járt el akár úgy, hogy saját nevében saját javára jegyezte le az értékpapírokat és azokat értékesítette saját számlás ügyletként a felperesnek, akár úgy, hogy harmadik személy által lejegyzett értékpapírt a harmadik személy megbízásából is eljárva eladta a felperesnek, illetve hozzá hasonló befektetőknek. Mindegyik esetben az alperes és a felperes közötti ügyletek tekintetében egyértelműen az adásvétel elemei dominálnak és az ebből eredő jogkövetkezmények levonására kell, hogy sor kerüljön.

A **másodlagos** kereseti kérelmével összefüggésben a megtámadási határidő kezdő időpontja tekintetében állította, hogy a szubjektív tudomásszerzéstől számít a megtámadási határidő. Hangsúlyozta, nem várható el a fogyasztótól, hogy az interneten megtalálható szakirodalmat felkutassa és értelmezze, ugyanakkor ez az alperes jogelődjétől, mint szakképzett, széles információval rendelkező, szakhatósági engedéllyel bíró szolgáltatótól elvárható, figyelemmel a Ptk. 4.§-ának és 210.§-ának rendelkezéseire.

A megtévesztés érdemével kapcsolatban utalt a Tpt. 115. §-ában foglaltakra, valamint arra, hogy fogyasztóként nem volt azonos pozícióban az alperes jogelődjével, ezért a két féllel szemben támasztott együttműködési kötelezettség nem lehet azonos.

Sérelmezte, hogy az alperes nem tájékoztatta a kibocsátó és a garantőr szerződéskötés időpontjában fennálló gazdasági helyzetéről.

Tévedésre a felülvizsgálati kérelmében már nem hivatkozott.

A **harmadlagos** kereseti kérelem tekintetében ismételten állította, hogy a forgalmazási számla nem minősül értékpapír letéti számlának, a felperes a forgalmazási számla kivonat alapján az értékpapírokat megterhelni nem tudta, így fedezetként nem használhatta. Nem tudott rendelkezni sem róla, ezért nem állapítható meg, hogy az alperes teljesített volna.

Állította, hogy a másodfokú bíróság nem vizsgálta meg a felek között létrejött ügyletet az általa már az elsőfokú eljárásban is előadott azon szempont szerint, hogy az fogyasztói szerződés. Hivatkozott arra, hogy az immobilizált értékpapír egy olyan feltétel a fogyasztói szerződés tekintetében, amely általános szerződési feltételnek minősül azáltal, hogy a Tájékoztató/Összefoglalóban való fellelhetősége révén azt a felperes által ismertnek és elfogadottnak tekinti az alperes (Ptk. 205/A.§ (2) és (3) bekezdés) az ilyen feltételt azonban a felperessel egyedileg meg kellett volna tárgyalni. Erre nem került sor. A másodfokú bíróság a felperest az alperessel egyenrangú

félként kezelve azt vizsgálta, hogy a felperest milyen kötelezettségek terheltek, teljesen figyelmen kívül hagyva a felperes fogyasztói státuszát és az ebből eredő, a felek között létrejött szerződés tartalmát és jogi megítélését jelentősen befolyásoló szabályokat.

A felülvizsgálati eljárás során előterjesztett beadványában kérte, hogy a Legfelsőbb Bíróság tegyen eleget a Pp. 155/A. §-ában rögzített az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárására vonatkozó kezdeményezési kötelezettségének. Álláspontja szerint azt a kérdést kell a Legfelsőbb Bíróságnak feltennie az Európai Unió Bírósága részére, hogy „a tőke szabad áramlásának elve kizárja-e azt, hogy a tagállam a nemzeti piacára történő belépéskor mindenkire kiterjedő feltételeket határozzon meg a pénzmosás, terrorizmus megakadályozása érdekében”. Ez az eljárás adhatna választ arra a kérdésre, hogyan lehetséges más tagállamokban a mindenkire nézve kötelező dematerializáció előírásának érvényesülése.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős ítélet hatályában való fenntartását és a felperes perköltségben való marasztalását. Részletesen ismételten kifejtette álláspontját a felperes által előadottakkal kapcsolatban, s az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezésére irányuló kérelem elutasítását is kérte, mert a felperes keresete a Tpt. rendelkezésein alapul, s az összhangban van az Unió jogszabályaival.

*

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül és megállapította, hogy az a felhozott okokból nem jogszabálysértő, bár pontosításra szorul.

A felperes elsődleges és másodlagos keresetében a bizományi szerződések érvényességét támadta. A jogerős ítélet szerint a keresetben érvényesített követelés nem teljesíthető, mert a bizományos által vállalt szolgáltatás „facere” jellegű, azaz „tevést” vállalt, s mivel ezt az alperes teljesítette, e tekintetben az eredeti állapot helyreállítására nincs lehetőség. A felperes hivatkozott arra, az alperes a perben nem bizonyította, hogy ő jegyezte le a kötvényeket, hanem felperesi álláspont szerint az alperes maga is vétel útján szerezte meg azokat. Ebből pedig arra a következtetésre jutott, hogy az alperes nem, vagy nem csak „facere” jellegű szolgáltatást teljesített, tehát lehetőség lenne emiatt az eredeti állapot helyreállítására.

A Legfelsőbb Bíróság rámutat arra, hogy a Ptk. bizományi szerződésre vonatkozó szabályai szerint (Ptk. 507-513.§) a

bizományos díjazás ellenében köteles a megbízó javára a saját nevében adásvételi (vagy más) szerződést kötni. A bizományi szerződés teljesítése során tehát két szerződés összekapcsolódását kell vizsgálni: egyrészt a megbízó és a bizományos közötti jogviszonyt (bizományi szerződés), másrészt pedig a bizományos és a harmadik személy között létrejött szerződést (adásvételi vagy más szerződést). A bizományi szerződés alapján kötött adásvételi szerződés a bizományossal szerződő féllel szemben a bizományost jogosítja és kötelezi, ugyanakkor a bizományos a megbízóval elszámolni köteles. Lehetővé teszi a Ptk. azt is, hogy a bizományos az adásvételi szerződést a megbízóval maga kösse meg (Ptk. 510.§). A felperes kizárólag a bizományi szerződéseket támadta, azonban ezek esetleges érvénytelensége esetén a bizományos által a bizományi szerződés teljesítése érdekében megkötött szerződések érvényesek maradnak, tehát helytállóan állapította meg a másodfokú bíróság a jogerős ítéletben, hogy a felperes kereseti követelése az eredeti állapot helyreállítására vonatkozóan nem teljesíthető. Igaz ez a megállapítás akkor is, ha a felperes által állított „önszerződés” történt.

I.

Az elsődleges kereseti kérelemmel összefüggésben a Legfelsőbb Bíróság álláspontja a következő:

A felperes keresetében a bizományi szerződéseket arra hivatkozással támadta, hogy abban az alperes jogelődje jogszabályba ütköző, illetve lehetetlen szolgáltatást vállalt, ezért elsőként azt kellett megvizsgálni, hogy a jogerős ítéletnek a bizományi szerződésben vállalt szolgáltatással kapcsolatban kifejtett álláspontja jogszabálysértő-e.

A nem vitatott tényállás szerint a bizományi szerződésekkel megvásárolt perbeli kötvények immobilizált formában, nem Magyarországon kerültek kibocsátásra. Az értékpapír immobilizációja azt jelenti, hogy az értékpapírt fizikailag előállítják ugyan, azonban általában egy összevont címletben (jelen esetben Global Note és New Global Note), amelyet valamilyen központi értéktárban helyeznek el, és erről a letétbe helyezett értékpapírról vezetnek az értékpapír-forgalmazók, illetve a bankok értékpapír-nyilvántartási számlákat, amelyeken az értékpapírok tényleges forgalma bonyolódik. A dematerializált értékpapírtól abban különbözik, hogy dematerializált értékpapírnál már az értékpapír fizikai előállítására sem kerül sor, az csak mint számítógépes jel kerül nyilvántartásra (Tpt. 7.§ (3) bekezdése).

A per tárgyát képező kötvények 2004. júliusában, illetve 2007. júliusában kerültek Magyarországon nyilvánosan forgalomba. A Tpt. szabályozása eltért a két időpontban, így külön-külön kell

vizsgálni - de kizárólag a felülvizsgálati kérelemben megjelölt keretek között -, hogy a bizományi szerződés semmissége megállapítható-e azért, mert a kötvények előállítás nem felelt meg a Tpt. 6. §-a (3) bekezdésében írtaknak. A Tpt. 6.§ (3) bekezdésének szövege mindkét időpontban azonos volt: "nyilvános forgalomba hozni kizárólag névre szóló és - állampapír kivételével - kizárólag dematerializált formában előállított értékpapírt lehet".

A 2004-es kötvény kibocsátás kapcsán a felperes a per során nem állította, hogy a forgalomba hozatalra a PSZÁF engedélyének hiányában került sor, ezért azt - a felülvizsgálati eljárásban is - megadottnak kell tekinteni. A Tpt. ekkor hatályos szabályai szerint az engedély megadásának egyik feltétele volt, hogy a befektetési eszköz a magyar jog vagy a kibocsátó székhelyének joga szerint értékpapírnak minősüljön, a külföldi székhelyű kibocsátó a Felügyeletnek benyújtsa a székhelyének joga által a forgalomba hozatalra meghatározott feltételek teljesítésére vonatkozó igazolást, illetve ha a külföldön történő forgalomba hozatal a székhely szerinti államban engedélyköteles - az engedélyt és annak hiteles magyar nyelvű fordítását. Tehát a külföldi értékpapírok belföldi nyilvános forgalomba hozatalára speciális szabályok vonatkoztak (Tpt. 58.-60.§), melyek nem írták elő a Tpt. 6. § (3) bekezdésének betartását. A felülvizsgálati kérelemben megjelölt egyéb jogszabályhelyek a 2004-es kötvények tekintetében nem voltak alkalmazandóak, mivel azok ekkor még nem voltak hatályosak.

A 2007-ben vásárolt kötvények tekintetében a fentiekhez képest a Tpt. új rendelkezéseket tartalmazott. A 2005-ben történt Tpt. módosítás egyik oka az Európai Parlament és a Tanács 2003/71/EK irányelvének (az értékpapírok nyilvános kibocsátásakor vagy piaci bevezetésekor közzéteendő tájékoztatóról, és a 2001/34/EK irányelv módosításáról) - „Prospektus irányelv” - átvétele volt. Az irányelvnek megfelelő szabályokat a Tpt-be beillesztő 2005. évi LXII. törvény indokolása a következőket tartalmazza: „Az irányelv a belső piac elérésének alapvető eszközét képezi, mivel a kibocsátó számára egységes engedély megadása révén elősegíti a hatékony és költségkímélő tőkéhez való lehető legszélesebb körű hozzáférést, beleértve a kis- és középvállalkozásokat és az induló vállalkozásokat is. Az irányelv és végrehajtási rendeletének (a Bizottság 809/2004/EK rendelete) célja, hogy biztosítsák a befektetők védelmét és a piac hatékonyságát, összhangban a vonatkozó nemzetközi fórumok által elfogadott magas szintű szabályozási standardokkal.”

A Legfelsőbb Bíróság osztotta a felperes azon álláspontját, hogy a perben rendelkezésre bocsátott dokumentumok - elsődlegesen a 2007. június 28-án kelt Összefoglaló - alapján az állapítható meg a 2007-ben kibocsátott kötvények kapcsán, hogy a kötvények nyilvános forgalomba hozatalára az IFSRA jóváhagyását követően Írországból,

illetve a PSZÁF értesítését követően Magyarországon került sor, ez utóbbit a Hirdetmény tartalma is egyértelműen igazolja.

Az ügyben felmerült jogkérdés elbírálásánál azonban annak nincs jelentősége, hogy a nyilvános forgalomba hozatalra Magyarországon került-e sor, vagy külföldön forgalomba hozott értékpapír belföldi nyilvános értékesítésre történő felajánlása történt, mert ez esetben is - figyelemmel a Tpt. 20. § (5) bekezdésében írtakra -, az értékpapírok nyilvános forgalomba hozatalára vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni. A Prospektus Irányelv 17. és 18. cikke szerint, ha a nyilvános ajánlattételre (forgalomba hozatalra) több tagállamban kerül sor és bármelyik érintett tagállam illetékes hatósága a tájékoztatót jóváhagyta, az a másik tagállamban is érvényes, feltéve, hogy a fogadó tagállam illetékes hatóságának értesítése megtörtént. A nem vitatott tényállás szerint az IFSRA engedélye megvolt, és egyik fél sem hivatkozott arra, hogy a Tpt. 36. § (2) bekezdése nem került volna betartásra.

A kifejtettek alapján a magyar piacon a fenti rendelkezések betartásával - figyelemmel az Irányelvben írtakra és az azzal összhangban levő, az eljárásban alkalmazandó Tpt. szabályokra - a külföldön kibocsátott és külföldön is nyilvánosan forgalomba hozott értékpapírok forgalomba hozhatók voltak Magyarországon még akkor is, ha azok nem feleltek meg a Tpt. 6.§ (3) bekezdésében meghatározott, az értékpapírok előállítására vonatkozó rendelkezéseknek. Mindezek miatt a felperes Tpt. 17.§ (3) bekezdésére történt hivatkozása sem alapos, mert az alperes a nyilvános forgalomba hozatal szabályainak megfelelően járt el.

A fent kifejtettek szerint tehát helytállóan állapította meg a jogerős ítélet, hogy a bizományi szerződésekben vállalt kötelezettség - nevezetesen immobilizált kötvényre vételi bizományi szerződések kötése - nem ütközött a Tpt. 6. § (3) bekezdésébe és nem tartalmazott lehetetlen szolgáltatást, ezért a bizományi szerződések semmissége emiatt nem állapítható meg.

Az elsődleges keresettel összefüggésben a felperes indítványozta az Európai Unió Bíróságának megkeresését, előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését.

A Legfelsőbb Bíróságnak mint Magyarországon a végső ítélkezési fórumnak feladata, kötelezettsége akár hivatalból, akár olyan okból, melyre a felek az eljárás során nem hivatkoztak, az EK Szerződés 234. cikke alapján előzetes döntéshozatali eljárás lefolytatását kezdeményezni, ha azt szükségesnek ítéli. Az EK Szerződés 234. cikke egyértelműen szabályozza, hogy az Európai Unió Bírósága milyen körben rendelkezik hatáskörrel előzetes döntés meghozatalára: ez a hatáskör többek között a Szerződés értelmezésére, az Unió jogi aktusai érvényességének megítélésére, értelmezésére stb. terjed ki. Az adott ügyben az irányelvben foglaltak értelmezése nem vetett fel értelmezési nehézséget. A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint - ahogy az már kifejtésre

került - a Tpt. 6. § (3) bekezdésének rendelkezését a perbeli kötvény forgalomba hozatal során nem kellett betartani, figyelemmel részben a vonatkozó uniós irányelvekben foglaltakra, részben az annak helyes átültetését tartalmazó egyéb Tpt. szabályokra, ezért a Legfelsőbb Bíróság az Európai Unió Bíróságának eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmet elutasította (Pp. 155/A. § (3) bek.).

II.

A másodlagos kereseti kérelemmel kapcsolatban a Legfelsőbb Bíróság érdemben, a később kifejtendő pontosítással egyetért a jogerős ítéletben kifejtett állásponttal a megtámadási határidő számításának szabályaira vonatkozóan. Helytállóan hivatkozott arra a másodfokú bíróság, hogy azt az időpontot kell figyelembe venni a megtámadási határidő kezdő időpontjaként, amikor a megtámadásra jogosult megismerhette azokat a lényeges körülményeket, amelyek eltérnek attól, ami a szerződéskötéskor általa tudott volt.

A kötvények jellemzőire vonatkozó megtévesztéssel kapcsolatban a Legfelsőbb Bíróság hivatkozik arra, hogy a felperes a bizományi szerződésben, annak aláírásával elismerte, hogy a Tőkepiaci tájékoztatás befektetési eszközök egyes adatairól elnevezésű dokumentumot átvette. A per során, illetve felülvizsgálati kérelmében nem állította, hogy erre nem került sor. A hivatkozott Tájékoztató utal arra, hogy részletesebb adatok az alaptájékoztatóban találhatóak, sőt a Tájékoztatóra magában a bizományosi szerződésben is van utalás. Gondos eljárás esetén e dokumentumokból a felperes tudomást szerezhetett volna arról, hogy kötvények nyilvános forgalomba hozatalára került sor; a kötvényre nem a magyar jog rendelkezései az irányadóak; hogy nem dematerializált kötvény került kibocsátásra. A Legfelsőbb Bíróság megítélése szerint a felperes a szerződés megkötésekor már tisztában volt azzal - mivel a szükséges tájékoztatást megkapta -, hogy az általa esetleg szükségesnek ítélt információkat honnan szerezheti be. Amennyiben ezen információkat nem szerezte be, azt saját kockázatára tette, az az alperes terhére nem értékelhető, megtévesztésre a felperes ezen információk tekintetében nem hivatkozhat. Nem helytálló e körben azon jogi érvelése, hogy mivel később jutott ezen információk birtokába, az információk megismerésének időpontjában kezdődik a megtámadási határidő.

A kibocsátó cégcsoport gazdasági helyzetét illetően is megtévesztésre hivatkozott a felperes. E körben azt sérelmezte, hogy miért nem tájékoztatta őt az alperes a cégcsoport szerződés kötés kori helyzetéről. Azt állította, hogy már 2006 évben a Lehman Brothers nehéz helyzetbe került és 2007. augusztus 23-án egy hivatalosnak nem tekinthető honlapon közzétett írás szerint mérlegében 459 millió USD veszteséget mutatott ki. Erről ugyan a

bizományi szerződés megkötésekor a felperes nem tudott és nem is tudhatott (később jelent meg az írás), de az alperesnek mint szakcégnek erről már a cikk megjelenése előtt is tudomása kellett, hogy legyen.

A megtámadási határidő kezdő időpontját e körben is - figyelemmel a felülvizsgálati kérelemben foglaltakra - a Legfelsőbb Bíróságnak vizsgálnia kellett.

A felperes nem jelölte meg, hogy a Lehman Brothers cégcsoport gazdasági nehézségeiről mikor szerzett tudomást, a perben újságcikkekre hivatkozott, melyek jellemzően külföldi lapokban, angolul jelentek meg, illetve az interneten, különböző időpontokban, de először 2007. őszén. E tekintetben azt állította, hogy a felperes a médiában megjelentekről csak később értesült, de hogy pontosan mikor, erre vonatkozóan tényelőadást nem tett.

A másodfokú bíróságnak az volt a jogi álláspontja, hogy a médiában megjelent hírekre tekintettel úgy tekintendő, hogy a felperes tudomást szerzett már 2007. év őszén a cégcsoport gazdasági nehézségeiről. Azt nem jelölte meg az ítélet, hogy mely cikk, vagy melyik honlapon megjelent hír tekintendő olyannak, ami miatt a felperes objektíve abban a helyzetben volt, hogy az általa állított megtévesztésről értesülhet vagy értesülhetett volna. Ezzel szemben a Legfelsőbb Bíróság megítélése szerint a médiában jellemzően angol nyelven megjelent, a perben csatolt cikkek, hivatkozások olyan hitelt érdemlő információknak nem tekinthetők, mely a megtámadási határidő kezdő időpontját egyértelműen meghatározták volna, a bennük foglaltak megbízhatósága is vitatható.

A Legfelsőbb Bíróság megítélése szerint az alperes akkor hivatkozhatott volna alappal a határidőn túli igényérvényesítésre, ha a Magyar Tőkepiacban ezzel kapcsolatban hirdetmény jelent volna meg, vagy bizonyítani tudta volna, hogy már 2007. decembere előtt a felpereshez hitelt érdemlő információk ténylegesen eljutottak. A Magyar Tőkepiacban való hirdetmény megjelenésének azért lett volna a megtámadási határidő kezdő időpontjának meghatározása szempontjából ügydöntő jelentősége, mert a kötvény kibocsátásáról szóló Hirdetmény tartalmazta, hogy a kibocsátó a rendszeres és rendkívüli tájékoztatási kötelezettségének a Magyar Tőkepiacban történő közzététellel tesz eleget. Ezen hivatalos közzétételi helyről a felperesnek tudnia kellett, így ha ott jelent volna meg közlemény, amelyet egyértelműen hiteles közleménynek is kellett volna tekinteni, akkor azt akár olvasta volna a felperes, akár nem, akként kellett volna tekinteni, hogy annak megjelenése napjától abban a helyzetben volt, hogy a szerződést megtámadja. A fentiek bizonyításának hiányában a megtámadási határidő lejártát a Legfelsőbb Bíróság megállapítani nem tudta. Így e körben a Legfelsőbb Bíróság a másodfokú bíróság ítéletének rendelkező részét pontosította.

A fent kifejtettekre tekintettel érdemben vizsgálta a Legfelsőbb Bíróság, hogy ebben a tekintetben az alperes a felperest megtévesztette-e. Nem vitásan az alperes, mint professzionális gazdasági szereplő és mint a kötvény forgalmazója számára több információ kellett, hogy rendelkezésre álljon a cégcsoport pénzügyi, gazdasági helyzetét illetően, de hogy milyen információk birtokában volt a bizományi szerződés megkötésekor, az e perben nem nyert bizonyítást, így nem állapítható meg, hogy a felperest megtévesztette. Azt, hogy az Összefoglalóban szereplő adatok a kibocsátás időpontjában nem voltak valósak, a felperes nem bizonyította, sőt nem is állította, pedig még ezek tekintetében is az alperes úgy nyilatkozott - azt megengedő szabályozás mellett - a Tőkepiaci Tájékoztatóban, hogy azok pontosságát, teljeskörűségét az alperes nem garantálja.

A Legfelsőbb Bíróság megítélése szerint nem nyert bizonyítást, hogy az alperes a bizományi szerződés megkötésekor a cégcsoport gazdasági helyzetét illetően a felperest megtévesztette, ahogy az sem, hogy a Ptk. 4. § (4) bekezdését sértő módon járt volna el, megszegte volna együttműködési kötelezettségét. A Tpt.-ben szabályozott tájékoztatási kötelezettségének az alperes eleget tett, ahogy arra a másodfokú bíróság ítéletében helyesen rámutatott.

III.

A harmadlagos kereseti kérelem tekintetében abban a kérdésben kellett a Legfelsőbb Bíróságnak állást foglalnia, hogy az alperes az ügyletnek a forgalmazási számlán történő jóváírásával teljesítette-e a bizományi szerződésben foglaltakat, vagy a teljesítés hiánya miatt megszűnt a bizományi szerződés.

A felek által kötött bizományi szerződések 5. pontja az értékpapír (letéti) számlára történő jóváírás formájában határozta meg az értékpapíroknak a megbízó birtokába bocsátásának módját.

A Tpt. fogalomrendszerében az értékpapírszámla: a dematerializált értékpapírról a hozzá kapcsolódó jogokról az értékpapír-tulajdonos javára vezetett nyilvántartás (Tpt. 5.§ (1) bekezdés 40.pont). A letéti számla a nyomdai úton előállított értékpapír nyilvántartására, a számlatulajdonos részére vezetett számla.

Nem vitásan a felperes részére az alperes által megküldött forgalmazási számlakivonat nem felel meg a szerződésben írtaknak, immobilizált értékpapírra vonatkozóan letéti számla nem nyitható, mivel ugyan - összevont címletben - elő van állítva, de csak egy példányban és e példány nem Magyarországon található, átruházására nem úgy kerül sor, mint a Magyarországon nyomdai úton előállított értékpapírok esetén. Ezért kerültek a kötvények a felperes forgalmazási számláján jóváírásra. Így abban helytálló a felperes érvelése, hogy a jóváírásra nem a szerződés szerinti értékpapír számlán került sor. Ebből azonban nem következik, hogy az alperes

nem tett eleget a bizományi szerződésben foglalt kötelezettségének, és emiatt a szerződés megszűnt volna, hiszen megvásárolta a kötvényeket, azokkal elszámolt, a felperes nevén tartotta nyilván az immobilizált értékpapírokat és nem vitásan azokkal a felperes rendelkezni is tudott, hiszen a fizetéseképtelenségi eljárásokban a saját nevében érvényesítette igényét.

A felperes csak állította, de nem bizonyította, hogy a tulajdonosi jogok gyakorlásában akadályozva lett volna. Nem bizonyította, hogy az a körülmény, mely szerint a kötvények forgalmazási számlán kerültek nyilvántartásra, megakadályozta a kötvények megterhelésében, értékesítésében.

Mindebből következően helytállóan utasította el a jogerős ítélet a harmadlagos kereseti kérelmet is.

*

A felperes felülvizsgálati kérelmében állította, hogy fogyasztói szerződést kötött az alperes jogelődjével, s álláspontja szerint a jogerős ítélet törvénytörő azért is, mert nem értékelte, hogy fogyasztói szerződés jött létre. E tekintetben a felperes arra hivatkozott, hogy a két szerződést kötő fél nem volt egyenrangú helyzetben. Az alperes oldalán állt a szakmai tudás, ismertség, anyagi háttér, míg a felperes nagyon kevés információval rendelkezett. A bizományi szerződés meghatározott rendelkezése tisztességtelenségének megállapítása tekintetében határozott kereseti kérelmet nem terjesztett elő. A felperes arra hivatkozott, hogy az immobilizált értékpapír egy olyan feltétel a bizományi szerződésben, amely általános szerződési feltételnek minősül és mint ilyet a felperessel egyedileg meg kellett volna tárgyalni.

A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint nem vitatható, hogy a felek között fogyasztói szerződés jött létre, hiszen a felperes mint természetes személy - ellenkező adatok hiányában - gazdasági illetve szakmai tevékenységén kívül kötötte meg a kötvényekre vonatkozó bizományi szerződést az alperessel, mely gazdasági tevékenysége körében járt el.

A Ptk. 209/A. § (2) bekezdése szerint a fogyasztói szerződésben a fogyasztóval szerződő fél által egyoldalúan, előre meghatározott és egyedileg meg nem tárgyalt tisztességtelen kikötés semmis. A Ptk. 209. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy tisztességtelen a fogyasztói szerződésben egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel, ha a feleknek a szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit a jóhiszeműség és tisztesség követelményének megsértésével egyoldalúan és indokolatlanul a szerződési feltétel támasztójával szerződést kötő fél hátrányára állapítja meg.

A Legfelsőbb Bíróság álláspontja szerint a bizományi szerződéseknek a kötvényjellemzőkre vonatkozó része a blankettaszerződések

egyedileg megtárgyalt rendelkezésének tekintendő, hiszen nyilvánvaló, hogy megtárgyalásra került mennyi összegért, milyen értékpapírt vásárol a felperes. A felperes a rendelkezésre álló értékpapírok, illetve ajánlatok közül a perbeli kötvényeket választotta, a szükséges - Tpt. által megkívánt - tájékoztatás mellett. A jogvita elkerülése érdekében esetleg célszerű lett volna, ha nem csak a bizományi szerződésben hivatkozott anyagokban (pl. Tájékoztató), hanem magában a bizományi szerződésben is megjelent volna a kötvények előállítási módjára illetve a kötvényekre irányadó jogra vonatkozó figyelemfelhívó tájékoztatás, különösen azért, mert ezek nem szokványos kötvény jellemzők. Ennek hiányában azonban a bizományi szerződések nem semmisek, figyelemmel többek között arra, hogy az értékpapír Tájékoztatóban, Összefoglalóban szereplő adatok általános szerződési feltételeknek nem tekinthetők, hiszen azok tájékoztatást adnak az értékpapírról és egyéb megkívánt adatokról (például annak kibocsátójáról, garantőréről). Az ügylet tárgyára tekintettel - sorozatban kibocsátott, azonos jogokat biztosító értékpapírok - fel sem merülhet, hogy az értékpapír kibocsátásával kapcsolatos dokumentumokban foglaltak, így a kötvény jellemzők egyedi megtárgyalásra kerüljenek, mert az értékpapír jellemzői a felek tárgyalása következtében nem változtathatók meg. A befektető választási lehetősége arra korlátozódik, - a befektetési szolgáltató tájékoztatása után - hogy a kínált kötvényt a megadott feltételekkel megvásárolja-e.

A fent kifejtettekre tekintettel nem követtek el jogszabálysértést a perben eljáró bíróságok, amikor nem tulajdonítottak ügydöntő jelentőséget - a felülvizsgálati kérelemmel érintett körben - annak, hogy a felek között fogyasztói szerződés jött létre, olyan semmisségi ok ugyanis nem merült fel, melyet a Legfelsőbb Bíróság 2/2010. (VI.28.) PK véleményének 4. a) és b) pontjában foglaltakra tekintettel hivatalból - bizonyítás lefolytatása nélkül - észlelniük kellett volna.

*

A Legfelsőbb Bíróság a fent kifejtettek alapján megállapította, hogy a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, és a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján azt a rendelkező rész szerinti pontosítással hatályában fenntartotta.

A felperes felülvizsgálati kérelme alaptalan volt, ezért a Pp. 270.§ (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp.78.§ (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes felülvizsgálati eljárással kapcsolatban felmerült költségét, amely az alperes jogi képviselőjével felmerült ügyvédi munkadíjból áll. Az ügyvédi munkadíj összegét a Legfelsőbb Bíróság a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003.(VIII.22.) IM. rendelet 3.§ (2) bekezdés b) pontja, (5) bekezdése, és a 4/A.§ (1)

bekezdése alapján állapította meg, amely az ÁFÁ-t is tartalmazza.

Budapest, 2011. november 22.

*.Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, dr.Csóke Andrea sk. előadó
bíró, Gyöngyösiné dr.Gügyei Klára sk. bíró*

